МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

24 травня 2025 року, м. Луцьк

СУЧАСНІ КРИЗОВІ ЯВИЩА В ЕКОНОМІЦІ ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВОГО, КОНТРОЛЬНОГО ТА АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тези доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції

MODERN CRISIS PHENOMENA IN THE ECONOMY AND PROBLEMS OF ACCOUNTING, CONTROL AND ANALYTICAL SUPPORT OF ENTERPRISE MANAGEMENT

Abstracts of the XVII International Scientific Conference

Випуск 17

Відділ іміджу і промоцій ЛНТУ
Луцьк – 2025

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет (м. Луцьк)
Університет національного і світового господарства (м. Софія, Болгарія)
Політехнічний інститут Браганси (м. Браганса, Португалія)
Старопольська Вища Школа в Кельце (м. Кельце, Республіка Польща)
Інститут туризму, підприємництва і сервісу (м. Душанбе, Республіка Таджикистан)
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України (м. Київ)
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України (м. Київ)
Львівський торговельно-економічний університет (м. Львів)
Волинський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України (м. Луцьк)
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ЛНТУ (м. Луцьк)
Волинська обласна громадська організація «Перспективи Волині» (м. Луцьк)
Європейський аналітичний центр (м. Київ)

24 травня 2025 року, м. Луцьк

СУЧАСНІ КРИЗОВІ ЯВИЩА В ЕКОНОМІЦІ ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВОГО, КОНТРОЛЬНОГО ТА АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тези доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції

MODERN CRISIS PHENOMENA IN THE ECONOMY AND PROBLEMS OF ACCOUNTING, CONTROL AND ANALYTICAL SUPPORT OF ENTERPRISE MANAGEMENT

Abstracts of the XVII International Scientific Conference

Випуск 17

Відділ іміджу і промоцій ЛНТУ
Луцьк – 2025

УДК 657: 657.1
С 78

Рекомендовано до друку
Вченою радою Луцького національного технічного університету,
протокол № 11 від 24.06.2025 р.

Редакційна колегія: **головний редактор** – д.е.н., професор *Вахович І.М.* (Україна); **відп. редактори** – д.е.н., професор *Лютак О.М.* (Україна); д.е.н., професор *Ковальська Л.Л.* (Україна); к.е.н., доцент *Нужна О.А.* (Україна), д-р, професор *Башева С.А.* (Болгарія); д-р, професор *Гжегож Зажонц* (Польща)*;* д-р, професор *Луіс Фролен Рібейро* (Португалія);д.е.н., к.е.н., професор *Бабіч І.І.* (Україна); к.е.н., доцент *Голячук Н.В.* (Україна); к.е.н., доцент *Жураковська І.В.* (Україна); к.е.н., доцент *Зеленко С.В.* (Україна); к.е.н., доцент *Карімов Б.Х.* (Таджикістан);д.е.н., професор *Кузьмак О.І.* (Україна), к.е.н.,доцент *Московчук А.Т.* (Україна); к.е.н., доцент *Нагірська К.Є.* (Україна); к.е.н., доцент *Писаренко Т.М.* (Україна); к.е.н., доцент *Сидоренко Р.В.* (Україна); к.е.н., доцент *Талах Т.А.* (Україна); к.е.н., доцент *Тлучкевич Н.В.*; к.е.н, доцент *Чудовець В.В.* (Україна)

С 78 **Сучасні кризові явища в економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством:** матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції (24 травня 2025 р). відп. ред. О.А. Нужна. Вип. 17. Луцьк: ВІП ЛНТУ, 2025. 566 с.

У збірнику подано матеріали досліджень, виголошених на XVII Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні кризові явища в економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством», що була проведена кафедрою обліку і аудиту факультету бізнесу та права Луцького національного технічного університету у травні 2025 року. У публікаціях висвітлено шляхи удосконалення теорії обліку в умовах глобалізації економіки; теоретико-методологічні передумови гармонізації системи фінансового обліку та звітності; управлінський облік і контроль через призму філософії конструктивізму; аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів господарювання; оптимізацію оподаткування діяльності суб'єктів господарювання; малий бізнес: регіональні і галузеві особливості; сучасні проблеми та перспективи розвитку економічного контролю; цифровізацію обліку, контролю, аудиту та оподаткування: нові можливості та перспективи розвитку; економіко-математичне моделювання в обліково-аналітичних системах; регіональні і глобальні проблеми розвитку економіки; грантрайтинг та управління проєктами в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку

Для викладачів, науковців, аспірантів, здобувачів наукового ступеня і всіх, хто цікавиться актуальними проблемами і перспективами розвитку обліку, оподаткування, контролю, аналізу та аудиту.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

© Автори тез, 2025
© ЛНТУ, 2025

Оляднічук Н.В. **Гармонізація фінансового обліку та звітності: науково-методологічні підходи**	**367**
Остапенко Я.О., Купріянова А.О. **Аналіз точки беззбитковості в малому бізнесі: роль ERP-систем у сучасному управлінні витратами**	**369**
Остапенко Т.М. **Використання інформаційних технологій для вдосконалення організації обліку операцій з товарними запасами**	**372**
Остапенко Т.М. **Поняття та економічна сутність товарних запасів**	**374**
Остапенко Т.М. **Порядок відображення розрахунків з покупцями у фінансовій звітності**	**377**
Павуско З.А. **Малий бізнес: регіональні та галузеві особливості**	**379**
Панченко О.Д. **Регламентація відображення кліматичних ризиків у звітності**	**382**
Парфентій Л. А., Білокур І.О. **Демографічні загрози фінансовій безпеці України в умовах воєнного стану**	**384**
Пастушенко А.О. Федорова М.Д. **Джерела фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств**	**387**
Перетятько Ю.М. **Нормативне забезпечення складання та подання звітності зі сталого розвитку**	**389**
Пиріг С.О. **Методичні аспекти використання функцій MS EXCEL в роботі фахівця**	**392**
Писаренко Т.М. **Теоретичні аспекти налагодження аналітичного обліку розрахунків з бюджетом**	**394**
Писаренко Т.М., Гнатюк А.С. **Документування витрат діяльності, як важлива складова облікового процесу**	**396**

відповідно до міжнародних норм; надійна електронна база даних, архівів, аналітичних інструментів тощо);

✓ методичне забезпечення процесу гармонізації (розробка трансформаційних таблиць для перетворення звітності за національними стандартами у формат міжнародних; надання методичних рекомендацій щодо обліку окремих операцій відповідно до міжнародних стандартів);

✓ поступовість та поетапність впровадження (апробація пілотних проектів у великих компаніях або державному секторі; формування поетапної технологічної карти гармонізації: аналіз, підготовка кадрів, технічне впровадження тощо).

Таким чином, гармонізація обліку і звітності та їх адаптація до міжнародних стандартів дозволяє зміцнити довіру інвесторів, полегшує доступ до зовнішніх ринків капіталу, сприяє інтеграції України до світового економічного простору, а також є стратегічним напрямком до покращення фінансової прозорості та ефективності управління.

УДК: 658.5; 338.5

Остапенко Я.О., к.е.н., доцент
Купріянова А.О., здобувачка вищої освіти
Державний податковий університет

АНАЛІЗ ТОЧКИ БЕЗЗБИТКОВОСТІ В МАЛОМУ БІЗНЕСІ: РОЛЬ ERP-СИСТЕМ У СУЧАСНОМУ УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ

У сучасних умовах динамічного ринку питання ефективного управління витратами та прибутковістю є критично важливим для суб'єктів малого бізнесу. Одним із ключових аналітичних інструментів, що дає змогу оцінити мінімальний обсяг продажів, необхідний для покриття витрат, є аналіз точки беззбитковості.

Точка беззбитковості - це такий рівень діяльності підприємства, за якого його загальні доходи дорівнюють загальним витратам, а отже, підприємство не має ані прибутків, ані збитків [1]. Іншими словами, це критична межа, при якій підприємницька діяльність починає приносити фінансовий результат у вигляді прибутку.

Розрахунок точки беззбитковості ґрунтується на розподілі

витрат на постійні та змінні. Постійні витрати - це ті, що не залежать від обсягу виробництва або реалізації продукції (орендна плата, адміністративні витрати, амортизація). Змінні витрати змінюються пропорційно до рівня виробництва або обсягу реалізації (наприклад, сировина, енергія, транспортні витрати на одиницю продукції). Ціна реалізації одиниці продукції є ще одним важливим параметром, що впливає на визначення точки беззбитковості [3].

З математичного погляду, точка беззбитковості визначається як відношення постійних витрат до різниці між ціною реалізації одиниці продукції та змінними витратами на одиницю (маржинальний дохід).

Значення цього показника є надзвичайно важливим для управлінського обліку, оскільки дає змогу: оцінити, наскільки ефективною є поточна господарська модель, планувати цільовий рівень обсягів продажів, приймати обґрунтовані рішення щодо цінової політики, обсягу виробництва або оптимізації витрат[2].

У сучасному цифровому середовищі ERP-системи (Enterprise Resource Planning - планування ресурсів підприємства) відіграють дедалі важливішу роль в оптимізації управлінських і фінансово-облікових процесів навіть у малих підприємствах. Їх застосування дозволяє не лише автоматизувати рутинні операції, але й забезпечити аналітичну підтримку прийняття стратегічних рішень, зокрема при здійсненні аналізу точки беззбитковості.

На ринку представлено низку ERP-рішень, адаптованих саме для потреб малого бізнесу. Серед найбільш розповсюджених і доступних - SAP Business One, Odoo, BAS Мала Фірма, та інші.

SAP Business One - це гнучка система, орієнтована на зростаючі компанії, що забезпечує комплексний контроль над фінансами, продажами, запасами та виробництвом. Odoo - відкрита модульна ERP-система, яка дозволяє налаштувати лише ті компоненти, що необхідні бізнесу, та має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. BAS Мала Фірма - українське рішення, що ідеально підходить для малого бізнесу та дозволяє вести облік, формувати звітність, контролювати витрати й прибутки [1; 3].

Функціональні можливості ERP-систем охоплюють ряд ключових модулів, які безпосередньо пов’язані з аналітичними задачами малого підприємства [1; 3]:

- Облік витрат - дає змогу відслідковувати структуру постійних і змінних витрат, що є критично важливим для коректного розрахунку

точки беззбитковості.

- Складський облік - дозволяє контролювати залишки продукції, облік сировини та товарів, що впливає на розрахунок змінних витрат.

- Аналіз реалізації - модуль забезпечує оперативний доступ до даних про обсяги продажів, середні ціни реалізації, маржу, що є необхідним для побудови моделей прибутковості.

- Бюджетування - дозволяє моделювати фінансові сценарії, проводити план-фактний аналіз, визначати критичні межі доходів та витрат.

Використання ERP-систем у малому бізнесі суттєво спрощує процес збору, обробки та аналізу даних для розрахунку точки беззбитковості. Завдяки інтегрованій структурі ERP-рішень, підприємство має змогу автоматично отримувати всю необхідну інформацію з різних функціональних модулів системи, що гарантує своєчасність, достовірність і цілісність аналітичних даних.

Зокрема, дані про витрати (як постійні, так і змінні) зазвичай формуються на основі модулю бухгалтерського та управлінського обліку. У системі чітко фіксуються обсяги витрат за статтями, що дозволяє автоматично класифікувати їх на ті, які змінюються залежно від обсягу виробництва, та ті, що залишаються фіксованими [3].

Дані про обсяги реалізації, включно з цінами, кількістю проданих одиниць товару та доходом від реалізації, акумулюються через торговельний або складський модуль ERP. Це дає змогу системі без додаткового втручання користувача формувати базу для аналізу виручки, розрахунку валового прибутку та подальшого визначення точки беззбитковості.

Процес розрахунку точки беззбитковості може бути реалізований у вигляді окремого звіту або інтерактивного дашборду, який будується на основі інтегрованих даних. Більшість сучасних ERP-систем підтримують створення кастомізованих візуалізацій: графіків, діаграм, таблиць, що дозволяє в наочній формі відстежувати момент, коли прибутки зрівнюються з витратами, а також аналізувати зміни цього показника залежно від зміни обсягу продажів чи ціни [1].

ERP-системи трансформують традиційне уявлення про управлінський облік на малому підприємстві, перетворюючи його на потужний інструмент аналітичної підтримки. Аналіз точки беззбитковості, реалізований у цифровому форматі, набуває нового змісту: він стає не лише інструментом контролю, а й засобом

стратегічного планування, адаптації бізнес-моделі до нових умов, підвищення конкурентоспроможності. У контексті цифровізації малого бізнесу саме здатність підприємства швидко отримувати достовірну інформацію про свою беззбитковість, враховуючи усі зміни у витратній та дохідній частині, є запорукою стійкості та фінансової життєздатності підприємства у довгостроковій перспективі.

Література

1. Вінідіктова В. С. CVP-аналіз як метод системного дослідження взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності і прибутку. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса.* 2024. Том 2. № 16. URL: https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/16852 (дата звернення: 20.05.2025).

2.Остапенко Я.О. Аналіз доходів і витрат підприємств готельного господарства як інструментарій для реалізації контрольних функцій системи управління. *Фінансовий простір.* 2014. № 2(14). С. 116-121.

3. Скибінська З., Іщук Е., Пукаляк М. Зарубіжний досвід оцінювання ефективності ризик-менеджменту в управлінні підприємством. *Економіка та суспільство.* 2025. № 73. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-19 (дата звернення: 21.05.2025).

УДК 657

Остапенко Т.М, к.е.н., доцент
Приазовський державний технічний університет

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ

Торговельні підприємства, враховуючи специфіку їх діяльності, можуть розглянути впровадження однієї з сучасних українських програм для обліку товарних запасів.

Серед актуальних рішень варто розглянути програму «Торгсофт», яка дозволяє автоматизувати роздрібну та оптову торгівлю, управляти складом, вести фінансовий та управлінський облік, інтегруватися з програмним РРО, контролювати закупівлі, продажі, знижки та акції [1]. Ліцензія на цю систему коштує від 4000 до 23000 грн., також доступна річна оренда –від 4000 до 20000 грн, а сама програма працює на платформі Windows та доступна у демоверсії [2].